

Engagementsverklaring Digipolis Gent

Stimuleren van ICT innovatie via overheidsaankopen

I. Gentse ambities vragen om innovatie

De missie van Gent luidt : *‘Gent is een open, solidaire, wijze en kindvriendelijke stad. Zij verbindt alle krachten om de stad uit te bouwen tot een blijvend leefbaar geheel en zo de toekomst verder vorm te geven. Gent wil op creatieve wijze voorloper zijn in de transitie naar een klimaatneutrale stad. We bouwen verder aan een milieuvriendelijke en gediversifieerde economie die welvaart brengt voor iedereen. Zo ontwikkelen we ons tot een gemeenschap van verantwoordelijke burgers die zich vrij kunnen ontplooien en op de nodige ondersteuning kunnen rekenen.’.*

Hierbij wil de stad alle krachten verbinden om de stad uit te bouwen tot een blijvend leefbaar geheel, de toekomst verder vorm te geven en te bouwen aan een milieuvriendelijke en gediversifieerde economie die welvaart brengt voor iedereen. Burgers en organisaties (verenigingen, bedrijven, overheden) kunnen deze missie mee helpen realiseren.

Om de missie te realiseren zijn verschillende doelstellingen geformuleerd die verband houden met innovatie, namelijk:

- We realiseren een klimaat dat ondernemerschap, creatieve ideeën en innovatie prikkelt, en versterkt.
- We maken van Gent in al haar geledingen een slimme stad door de optimale inzet van innovatieve technologie en creativiteit.

II. Definities

De concepten innovatie en innovatief aankopen of aanbesteden dekken vele ladingen. In deze engagementsverklaring hanteren wij volgend begrippenkader:

Wat is innovatie?

Innovatie of vernieuwing heeft betrekking op nieuwe ideeën, goederen, diensten en processen. Innovatie kan plaatsvinden binnen organisaties maar ook binnen bredere verbanden. Het proces van innoveren omvat het geheel van menselijke handelingen gericht op vernieuwing van producten, diensten, en productieprocessen. De verspreiding van innovatie wordt innovatiediffusie genoemd.

Enkele kenmerken :

- Innovatie heeft altijd met verandering te maken. Het is een door de mens geïnitieerde en gerichte, doelbewuste verandering. Het is een sprongsgewijze verandering van het 'oude' naar het 'nieuwe'.
- Innovatie heeft altijd betrekking op vernieuwing. Op het spectrum van 'aanpassing' tot 'uitvinding' bevindt innovatie zich tussenin. De fundamentele vernieuwing wordt getypeerd als uitvinding of 'breakthrough invention' (bv. de computer), de graduele vernieuwingen worden getypeerd als aanpassingen (zoals productaanpassingen bv. lichte programmawijzigingen).
- Innovatie ontstaat vaak op raakvlakken van verschillende thema's en op raakvlakken van verschillende bedrijven.

Wat is innovatief aankopen?

1. **Aankopen van innovatieve producten, diensten (Public Procurement of innovation PPI) en R&D (Pre-commercial Procurement PCP):** hierbij treedt de overheid op als "early adopter" van innovatieve producten en diensten (ook consultancy en R&D) die beschikbaar zijn op de markt. Deze producten zijn nog niet op grote schaal beschikbaar en worden "getest" door de overheid. Deze diensten worden ingehuurd om innovatie door te voeren binnen de organisatie.
2. **Innovatief aankopen:** dit slaat op het innovatief inrichten van het aankoopproces waarbij methodieken zoals smart sustainable public procurement worden toegepast. Bij deze innovatieve aankoopprocessen wordt grote focus gelegd op het samenwerken over de diensten en organisaties en expertises heen (cross-functionele teams), herdenken van de aankoopbehoefte en het werken met verschillende fases met ruimte voor onderzoek en ontwikkeling.

III. Focus van deze engagementsverklaring

Met deze engagementsverklaring willen we de actieve rol van de Stad Gent op vlak van innovatie formaliseren, concretiseren en andere lokale besturen aanmoedigen om hetzelfde engagement te nemen. Innovatie kan worden versterkt op verschillende wijzen. Dit charter focust op de mogelijkheden om ICT innovatie te stimuleren via overheidsaankopen. Dit bevat het aankopen van innovatie en het innovatief aanbesteden.

Innovatie op vlak van Informatie en communicatie technologie (ICT), een evidente keuze!

Informatie- en communicatietechnologie of ICT is het vakgebied dat zich bezig houdt met informatiesystemen, telecommunicatie en computers. ICT is tevens de drijvende kracht achter innovaties in tal van sectoren in de maatschappij en kan dan ook beschouwd worden als een enabling technology.

Het innovatie potentieel van ICT is zeer groot. Gent is een broedplaats voor ICT innovatie met meer dan 1.000 bedrijven, ongeveer 5.000 werknemers en de aanwezigheid van iMinds, het Vlaamse onderzoeksinstituut voor de ICT-sector. ICT in het Stadsgewest Gent staat op de tweede plaats na Antwerpen en kent de laatste jaren een sterke groei.

Digipolis Gent¹ is de overheidsorganisatie verantwoordelijk voor het aanbestedingsproces van de ICT noden van Gent. Digipolis sluit zich aan bij de strategische keuzes van de Stad Gent en zal haar aankoopproces verder optimaliseren om het innovatieve karakter van de ICT oplossingen te versterken.

De stads-en politiediensten, het OCMW, verschillende scholen, agentschappen en verenigingen van de Stad Gent rekenen dagelijks op Digipolis voor de meest dynamische ICT-dienstverlening. Digipolis ontwikkelt software, implementeert hardware, netwerken en telefonie-infrastructuur. Daarnaast begeleidt en realiseert Digipolis ICT-projecten en zorgt voor kwalitatieve en stabiele ondersteuning van de operationele toepassingen en infrastructuur. Zo nam Digipolis bijvoorbeeld op het gebied van aankoopbeleid reeds een aantal initiatieven voor de stadsdiensten waaronder als belangrijkste het gebruik van

¹ Als er over Digipolis gesproken wordt in deze nota gaat het over de vestiging van Digipolis in Gent.

e-procurement, de aankoop van innovatieve software voor het centraal aansturen van het proces overheidsopdrachten (3P), het mee ontwikkelen van een spend analyse en een CRM platform in samenwerking met Dienst Aankoopbeheer. Voor het publiceren van haar eigen overheidsopdrachten, met een geraamde waarde boven de 30.000 EUR excl. BTW, gebruikt Digipolis het e-Procurement platform van de Federale Overheid (zie ook [Public Procurement](#)). Deze overheidsopdrachten zijn hierdoor voor iedereen toegankelijk.

IV Context

Ongeveer 19% van het Bruto Nationaal Product binnen de Europese lidstaten wordt besteed door overheden. Deze enorme koopkracht kan ingezet worden om innovatie te stimuleren binnen verschillende sectoren van de economie. De overheid kan optreden als voortrekker “eerste aankoper” en zo de markt van innovatieve producten en diensten ondersteunen, wat de nieuwe economie stimuleert en de concurrentiekracht van innovatieve bedrijven versterkt zoals blijkt uit de opiniestuk van Kenny Willems en Frank Gielen in de Tijd “Innoveren zonder een euro meer uit te geven”².

Gent wordt beschouwd als één van de voortrekkers in Europa op vlak van duurzaam aankopen. Via haar campagne ‘Gent:voorbeeldconsument’ tracht de stad de nadruk te leggen op het inzetten van koopkracht als hefboom voor het realiseren van strategische doelstellingen op vlak van duurzaamheid, innovatie en kost-efficiëntie.

Gent dankt haar pioniersrol aan het verankeren van strategisch en duurzaam aankopen binnen de aankoopdiensten zelf. Getrokken vanuit dienst aankoopbeheer werd vanuit het masterproject strategisch en duurzaam aankopen de aankoopstrategie GENT 2020 goedgekeurd in 2012. Op basis hiervan werd eind 2013 groen licht gegeven voor de project operationele doelstelling “strategisch en duurzaam aankopen 2020” met focus op het inzetten van koopkracht voor de realisatie van beleidsdoelstellingen, optimalisatie van de totale kosten doorheen de integrale bevoorradingsketen en optimalisaties van het aankoopproces. Samen met deze nota wordt –in het kader van deze project operationele doelstelling - een geactualiseerde aankoopstrategie voorgesteld, dit met focus op de prioriteiten van het bestuur.

2

http://www.tijd.be/opinie/analyse/Innoveren_zonder_een_euro_meer_uit_te_geven_kan.9453175-2336.art

Het bestuursakkoord 2013-2018 geeft immers aan dat het aankoopbeleid van de Stad Gent de doelstellingen van innovatie, creativiteit en duurzaamheid dient te weerspiegelen. Digipolis Gent is dan ook betrokken bij de formulering van het voorstel voor een groepsbrede aankoopstrategie.

De pioniersrol als “Gent: Voorbeeldconsument” van Gent wordt Europees bekroond door het hosten van de internationale conferentie ECOPROCURA 2014 over duurzaam en innovatief aankopen. Ook tijdens het slotevent, een netwerkevent waar publieke aankopers en bedrijven met elkaar in dialoog kunnen treden, wordt innovatie naar voor geschoven als één van de belangrijkste thema's. Naar aanleiding van EcoProcura en Meet Your Buyer sloegen de Dienst Economie, Dienst Aankoopbeheer en Digipolis Gent de handen in elkaar. Dienst Economie geeft het belang aan van innovatie voor de Gentse economie; een overheid kan, via haar aankopen, innovatie bij bedrijven én het vinden van innovatieve oplossingen voor maatschappelijke problemen, stimuleren. Digipolis Gent neemt innovatie expliciet op in haar nieuwe strategie en schrijft zich als partner en expert maximaal in om de doelstellingen van Gent te helpen realiseren.

V. Streefdoel

Digipolis Gent engageert zich om 10% van het budget voor ICT-opdrachten te besteden aan het aankopen van innovatieve producten en diensten (ook R&D en consultancy) of innovatief aan te besteden.

De Stad Gent en Digipolis zijn aanzienlijke aankopers van goederen, werken en diensten waarmee zij tegemoet komen aan een hele reeks maatschappelijke noden. Ook nu reeds worden kennis en innovatieve producten aangekocht.

Wat stellen we vast:

- **Er is nood aan wederzijdse uitwisseling en kennisdeling** : Veelal zijn overheden en/of aankoopverantwoordelijken van overheidsinstanties zich niet altijd bewust van het bestaan van innovatieve producten en diensten, noch van de mogelijkheden om deze te gebruiken om de dagdagelijkse werking of de dienstverlening te optimaliseren. Ook zijn aanbieders niet op de hoogte van actuele noden van de overheid zolang die niet vertaald worden in overheidsopdrachten.

- **Er is nood aan innovatieve oplossingen voor maatschappelijke problemen en noden** : in plaats van duidelijk omschreven producten en diensten aan te kopen in het kader van maatschappelijke noden, kan het relevanter zijn de op te lossen nood of behoefte te omschrijven en aan de bedrijven de mogelijkheid te geven om innovatieve oplossingen voor te stellen (al dan niet in co-creatie³). Op deze manier worden bedrijven ook actief uitgedaagd om op een innovatieve manier om te gaan met de noden in hun omgeving.
- **Er is nood aan toegankelijke overheidsopdrachten voor alle bedrijven en organisaties**: Innovatie zit vaak ook bij kleinere, startende bedrijfjes of organisaties zoals onderzoeksgroepen die niet altijd vertrouwd zijn met overheidsopdrachten. Indien ook zij kunnen participeren aan een overheidsopdracht worden innovatieve starters gestimuleerd in hun innovatieontwikkeling. Lokale overheden zouden deze potentiële partners en hun aanbod beter moeten kennen en deze organisaties moeten beter geïnformeerd worden over de opdrachten en noden van de overheid.

VI. Doelstellingen en acties

Deze engagementsverklaring bevat de volgende doelstellingen en concrete acties op vlak van ICT.

1. Versterken van de dialoog tussen de overheid en marktspelers

Actie 1.1. Ontmoetings- en toetsingsmomenten per sector

Voor de ICT-sector organiseert Digipolis Gent ontmoetings- en toetsingsmomenten tussen leveranciers van innovatieve ICT oplossingen en vertegenwoordigers van stads-, politie-, OCMW-diensten, agentschappen en verenigingen van de Stad Gent. Deze ontmoetingen hebben tot doel om het bedrijfsaanbod beter te leren kennen en de overheidsnoden en –opdrachten beter te communiceren.

Actie 1.2. Openstellen van de overheidsnoden

³ Co-creatie is een vorm van samenwerking, waarbij alle deelnemers invloed hebben op het proces en het resultaat van dit proces, zoals een plan, advies of product. Kenmerken van co-creatie zijn dialoog, 'common ground', enthousiasme, daadkracht en focus op resultaat.

Slechts een selectie van de ICT-noden wordt vertaald in aanbestedingen of intern uitgewerkt bij Digipolis. Hierdoor gaat een groot potentieel aan mogelijke ontwikkelingen verloren. Over deze noden zal er op open wijze worden gecommuniceerd.

2. De overheid versterkt haar innovatief vermogen om tegemoet te komen aan maatschappelijke noden.

Actie 2.1. Innovatief aanbesteden wordt gestimuleerd en innovatieve producten en diensten worden aangekocht.

Digipolis Gent voert een pilootproject uit op vlak van innovatief aanbesteden en brengt hiervoor de nodige expertise samen.

Actie 2.2. Optimaliseren van leveranciersmanagement

Digipolis zal met zijn huidige en potentiële leveranciers optimaal samenwerken door het gebruik van leveranciersmanagement.

Actie 2.3. Pre-commercial Procurement.

Tevens onderzoekt Digipolis Gent de mogelijkheden van pre-commercial procurement zoals bepaald door de Europese commissie en gaat op zoek naar een specifieke case om hiermee ervaring op te doen.

3. Stimuleren van innovatie bij ICT-organisaties (bedrijven, vzw's,...)

Actie 3.1. Analyseren van procedures naar eventuele belemmeringen algemeen en voor specifieke groepen en het formuleren van oplossingen

Digipolis Gent zal deelnemen aan een multidisciplinair team dat zich zal buigen over het aanbestedingsproces en de aanpassingen ervan in functie van innovatie en de participatiemogelijkheid van zoveel mogelijk ICT-bedrijven (ook startende en kleine bedrijven). Digipolis engageert zich om de relevante gekozen aanpassingen ook door te voeren in zijn bestekken.

Actie 3.2. Wanneer wenselijk en haalbaar, wordt de living lab methodologie toegepast.

Digipolis verwerkt de living lab methodologie in zijn vaste projectwerking. Een living lab is een experimentele omgeving waar gebruikers en producenten in co-creatie innovaties onderzoeken, vormgeven en testen.

Ondertekening september 2014

Digipolis (Schepen De Regge) , Stad Gent (Schepen Peeters) en stadssecretaris (Paul Teerlinck)